

Byl jsem prvním Čechem, který řídil Tu-104, říká František Novák

V Domově pro seniory Luxor žije devětadevadesátiletý plukovník v záloze František Novák. Bývalý voják zastával během svého života řadu vysokých funkcí ve vojenském i civilním letectví. Díky tomu poměrně dobře poznal naši republiku a navštívil mnoho cizích zemí. Poděbradským novinám poskytli následující rozhovor.

Text a foto: Milan Čejka

Můžete připomenout kdy a kde jste se narodil?

Na světě jsem přišel v prvním roce první světové války a dokonce v hlavním městě rakousko-uherské monarchie ve Vídni. Rodiče byli oba Češi a velice brzy naše rodina přestěhovala do Nymburka. Patřím k absolutním tamní realty, potom jsem studoval na učitele.

Ne prakticky celý život jste asvědčil létání a letectvu. Jak tomu došlo?

V době hospodářské krize dozrál ozhodnotit nastoupit dobrovolně předčasně vojenskou službu. Jeden amarád, který sloužil jako letecký ozoroatel, mi poradil, abych šel letectvu. Zmíněná odbornost zahrnovala navigační letu, spojení s letištěm, řízení v Prostějově a později přišla odletení nabídka, abych se stal vojenským pilotem z povolení. Létal jsem na legionářské armím dvouplátníku Avia B-534, což byla naše nejlepší předválečná stíhačka.

Proč 1939 přišla okupace mnoho pilotů odešlo do

Anglie. Neuvažoval jste také o emigraci?

Rozhodně uvažoval, ale nakonec se to nepodařilo. Shodou okolností totiž došlo k mému vyzázení z větší skupiny vojáků, která směřovala v létě roku 1939 do Polska. Potom už se nenaskytla vhodná příležitost odejít z republiky.

Účastnili jste se nějaké odbojové činnosti?

V květnu roku 1945 jsem se stal v Nymburce velitelem roty dobrovolníků. První akcí byl zábor německého vojenského tábora a muničního skladu na Loučeni. Potom už moje kroky směřovaly do Milovic, kde se také začalo s obnovou československého vojenšského letectva. Následně mě čekalo v Sovětském svazu přeškolení na nové typy letounů a ještě později velení leteckému pluku v Brně.

Kde všude jste sloužili?

Moje začátky patřil do Prostějova, potom po válce do Milovic. Dále mě osud zavedl do Brna, Pieschan, Spišské Nové Vsi a do Prahy. Prakticky jsem díky létání poznal celou republiku. Moje působení u armády skončilo v roce 1969, protože moje negativní

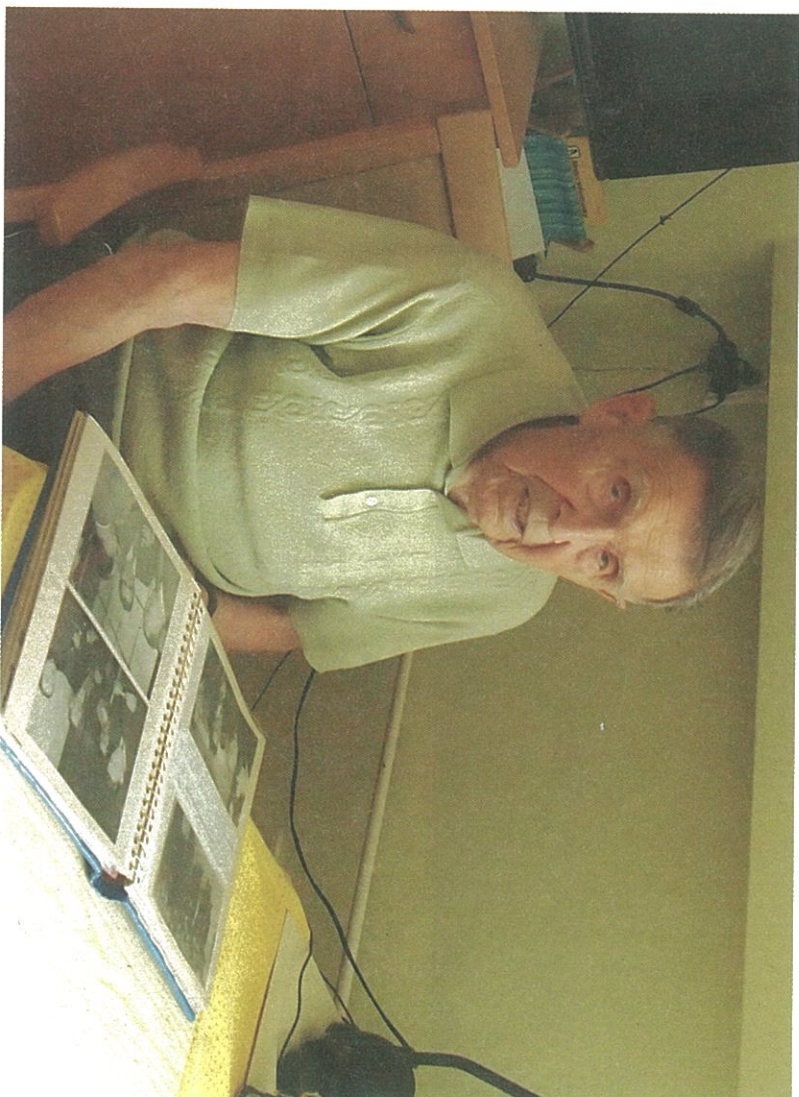
názory na srpnovou okupaci se nikdy nezměnily.

Jak jste se cítil ve funkci ředitele Československých aerolinií?

Z rozhodnutí tehdejšího ministra národní obrany Alexeje Cepičky mi bylo v roce 1953 přiděleno šéfování. Hlavní správy civilního letectví a zároven jsem byl jmenován generálním ředitelem Československých aerolinií. Jen těžko jsem se s tímto rozkazem smiřoval, protože řídit a nést odpovědnost za tak velkou organizaci nebyla žádná legrace. Naštěstí vše trvalo jenom tři roky.

Pokud vám, stal jste se prvním českým pilotem, který řídil první civilní proudové letadlo, které do naší republiky přiletělo...

V paděsatých letech Sověti vyvinuli proudové letadlo, jež mělo nahradit klasické vrtnulové letouny. Z titulu své funkce jsem byl u situace, kdy prototyp ukázkové odletěl poprvé 15. června 1956 z Moskvy do Prahy. Vše se událo za účasti vysokých československých a sovětských činitelů. Ruský pilot Buga-

jev dobře věděl, že patřím k vojenským letcům a zeptal se mě, zda bych si to nechtěl v kokpitu vyzkoušet. Taková nabídka se přece neodmítá. Takže skoro celou cestu do Prahy jsem řídil legendární dvoumotorový Tupolev Tu-104.

Urcitě jste se během své kariéry setkal s významnými osobnostmi, politiky. Můžete některé jmenovat?

Setkal a nebylo jich málo. Připomenu jen, že mezi ně například patřil budoucí americký prezident Richard Nixon, Jacqueline Kennedyová nebo generální tajemník OSN U Thant. V rámci armády to byly kontakty s nejvyšší sovětskou vojenskou garniturou.

Jste v relativně dobré psychické kondici. Co je podle vás důležité, aby se člověk dožil téměř stovky?

Nevím, jestli jde o nějaké rodové dispozice, protože rodiče už přežívám zhruba o dvacet let. V naší rodině se žilo poměrně skromně. Tátinek byl strojevedoucí, maminka se starala o domácnost. Neustále jsem také vyvíjel nějakou činnost, jak fyzickou, tak i duševní. Dokumenty, fotky a zápisy o svém životě mám přehledně a pečlivě uspořádány podle časových období do několika kronik a rád se k nim vracím.